

10.9.2025

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

HE 55/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

1. Hallinnollisen taakan keventäminen kannatettavaa

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä varhaiskasvatuslain muuttamiseksi. Yrittäjät kannattaa hallituksen tavoitetta keventää varhaiskasvatuspalveluiden hallinnollista taakkaa. On tärkeää purkaa tarpeetonta byrokratiaa ja sääntelyä, jotta yrittäjät voivat keskittyä laadukkaiden palveluiden tuottamiseen.

Hallitusohjelman linjauksiin kuuluva norminpurku on tarpeellista varhaiskasvatuksessa, jossa palveluntarjoajille on kertynyt velvoitteita, jotka eivät suoranaisesti paranna palvelun laatua. Hallinnollisen taakan keventäminen helpottaa yritysten toimintaa ja kannustaa uusien toimijoiden alalle tuloa, mikä palvelee sekä yrittäjiä että lapsiperheitä.

Suomen Yrittäjien mielestä varhaiskasvatuspalveluiden sääntelyä voidaan keventää turvallisuudesta ja laadusta tinkimättä. Muutos vahvistaa palveluntuottajien toimintaedellytyksiä ja varhaiskasvatuksen monipuolisuutta. Päällekkäisyydet vähenevät ja lupaprosessit nopeutuvat.

2. Rekisteröintimenettely lupamenettelyn sijaan kannatettavaa

Suomen Yrittäjät puoltaa vahvasti rekisteröintimenettelyn käyttöönottoa lupamenettelyn sijasta. Esityksen mukaan nykyisestä yksityisten palveluntuottajien lupamenettelystä luovutaan ja siirrytään takaisin rekisteröintiperustaiseen menettelyyn. Tämä on oikeansuuntainen korjausliike.

Lausunnossa (HE 224/2021 vp) Suomen Yrittäjät toi esille, että varhaiskasvatustoiminnan luvanvaraistaminen kasvattaisi kohtuuttomasti pienten yksityisten toimijoiden hallinnollista taakkaa ja vaikeuttaisi niiden toimintaa, mikä pitkällä aikavälillä vähentäisi yksityistä varhaiskasvatustuotantoa tilanteessa, jossa sen tarve kunnissa päinvastoin kasvaa.

Nyt esitetty muutos vastaa näihin aiheellisiin huoliin purkamalla ylimääräistä lupabyrokratiaa. On huomattava, että yksityisillä varhaiskasvatuspalvelujen tuottajilla on jo nykyisin samat lakisääteiset velvollisuudet palvelun järjestämisessä kuin julkisella sektorilla. Kevyempi hallinnollinen

menettely auttaa keskittymään oleelliseen. Viime eduskuntakaudella hyväksytty lupamenettely ei tuonut lisäarvoa varhaiskasvatuksen laatuun, mitä myös valvovat viranomaiset ovat tuoneet esille. Lupamenettely ei sinällään paranna laatua. Se varmistetaan muilla tavoin, kuten henkilöstömitoituksella, tilojen hyväksynnällä ja valvontaviranomaisten tarkastuksilla.

Rekisteröintimenettely tarjoaa kevyemmän tavan varmistaa, että toimijat täyttävät lain vaatimukset ilman, että prosessi viivästyttää toiminnan käynnistämistä tai aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevat luvat ja aikaisemmin ilmoitetut toiminnot siirrettäisiin viranomaisen toimesta rekisteröidyiksi ilman kustannuksia palveluntuottajille. Tämä on kannatettava ratkaisu, joka takaa siirtymän sujuvuuden. Nykyiset toimijat voivat jatkaa keskeytyksettä, eikä heille aiheudu taloudellista taakkaa muutoksesta. Uusien toimijoiden näkökulmasta rekisteröintimenettely hyvin todennäköisesti nopeuttaa päiväkotitoiminnan aloittamista, kun kankeasta lupaprosessista luovutaan.

Suomen Yrittäjät katsoo, että rekisteröintimenettely turvaa tarkoituksenmukaisesti lasten turvallisuuden ja varhaiskasvatuksen laadun. Viranomainen saa edelleen tiedot uusista palveluntuottajista etukäteen ja voi tarkastaa toimipaikan ennen toiminnan aloittamista. Näin valvonta säilyy, mutta yrittäjien aikaa ja resursseja säästyy. Muutos vähentää byrokratiaa ja alentaa kynnystä perustaa uusia varhaiskasvatusyksiköitä, mikä on myönteistä sekä yrittäjyydelle että varhaiskasvatuspalveluiden saatavuudelle.

3. Yksityiset palveluntuottajat tärkeä osa laadukasta varhaiskasvatusjärjestelmää

Yksityiset varhaiskasvatuksen ovat olennainen osa suomalaista varhaiskasvatusjärjestelmää. He tuottavat korkealaatuisia palveluja samoin ehdoin ja vaatimuksin kuin julkiset toimijat, huolehtien henkilöstön pätevyydestä, turvallisuudesta ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesta toiminnasta.

Yksityiset palveluntuottajat täydentävät julkista varhaiskasvatusta. Ne tuovat joustavuutta ja monipuolisuutta palveluihin sekä auttavat kuntia vastaamaan palvelukysyntään. Erityisesti kasvukeskuksissa on pulaa päiväkotipaikoista, mihin yksityiset päiväkodit vastaavat tarjoamalla lisää paikkoja lähellä perheiden kotia. Yksityiset auttavat kuntia varmistamaan, että lapsille on riittävästi varhaiskasvatuspaikkoja myös tilanteissa, joissa kunnan omat paikat eivät riitä.

Yksityisten toimijoiden palvelut parantavat palvelujen saatavuutta ja lisäävät perheiden valinnanvapautta: vanhemmat voivat valita lapsilleen sopivimman varhaiskasvatuspaikan julkisen tai yksityisen tarjonnan joukosta. Monimuotoinen palvelutarjonta edistää myös innovaatioita ja vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja varhaiskasvatuksessa, mikä voi parantaa koko alan laatua pitkällä tähtäimellä.

Terve ja reilu kilpailu ja erilaiset toimintatavat kannustavat toiminnan jatkuvaan parantamiseen. Yksityisillä toimijoilla on usein mahdollisuus erikoistua (esim. kielikylpy, metsäpedagogiikka, joustavat aukioloajat), mikä lisää varhaiskasvatuksen monimuotoisuutta ja voi vastata paremmin perheiden vaihteleviin tarpeisiin.

Yksityiset palveluntuottajat investoivat tiloihin ja toimintaan, tuovat verotuloja ja työllistävät paikallisesti. Kumppanuus kuntien kanssa (esim. palvelusetelit, ostopalvelut) auttaa tuottamaan palvelut kustannustehokkaasti ja jakamaan varhaiskasvatuksen järjestämisen vastuuta.

Suomen Yrittäjät painottaa, että yksityisten toimijoiden rooli ja merkitys varhaiskasvatuksessa on tunnustettava ja sitä on tuettava lainsäädännöllä. Jatkossakin on huolehdittava, että varhaiskasvatuksen ohjaus, valvonta ja rahoitusmekanismit kohtelevat yksityisiä tuottajia tasaveroisesti ja kannustavasti.

Yhteistyö kuntien ja yksityisten välillä on tärkeää, jotta varhaiskasvatuspalvelut palveluiden voidaan järjestää sujuvasti. Kuntien kannattaa hyödyntää yksityistä tarjontaa esimerkiksi hyödyntämällä palveluseteleitä, joiden arvo tulee tarkastella säännöllisesti kunnan oman tuotannon ja yleisten kustannusten mukaisesti. Pienten yritysten toimintaedellytykset turvattava jatkossakin.

Suomen Yrittäjät kiinnittää huomiota siihen, että uudistuvat hallinnolliset prosessit eivät heikennä pienten palveluntuottajien ja yritysten toimintaedellytyksiä. Suuri osa yksityisistä varhaiskasvatus-toimijoista on pieniä yrityksiä. Sääntelyn sujuvuus ja selkeys on niille elintärkeää. Liiallinen byrokratia voi pahimmillaan karkottaa pieniä toimijoita markkinoilta. On koko varhaiskasvatusjärjestelmän etu, että myös pienet ja uudet yrittäjät voivat perustaa päiväkoteja ja ylläpitää niitä ilman ylitsepääsemätöntä hallinnollista taakkaa.

Jatkossa lain toimeenpanossa on tärkeää huolehtia siitä, että rekisteröinnin vaatimat toimenpiteet ovat mahdollisimman yksinkertaiset ja sähköiset asiointipalvelut toimivat moitteettomasti. Rekisteröintihakemuksen käsittelyn on oltava ripeää, jotta uudet päiväkotiyritykset pääsevät aloittamaan toimintansa viivytyksettä. Lisäksi mahdolliset maksut ja velvoitteet on pidettävä kohtuullisina, jotta ne eivät muodostu kynnykseksi pienyrittäjille. Jatkossa on myös varmistettava, ettei muita uusia hallinnollisia velvoitteita lisätä huomaamatta pienten toimijoiden rasitteeksi.

4. Lopuksi

Suomen Yrittäjät tukee vahvasti hallituksen esitystä varhaiskasvatuslain muuttamiseksi. Esitys keventää hallinnollista taakkaa ja vastaa kentän odotuksiin siitä, että varhaiskasvatuksen järjestämisessä keskitytään olennaiseen. Rekisteröintimenettelyn käyttöönotto lupamenettelyn sijaan on

kannatettava uudistus, joka vahvistaa yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä ja näin turvaa varhaiskasvatuspalveluiden saatavuutta koko maassa.

Suomen Yrittäjät korostavat varhaiskasvatuspalvelujen laatua ja turvallisuutta. Kevyempi hallinto on mahdollista ilman, että lasten hyvinvoinnista tai opetuksen tavoitteista tingitään.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen kentän monimuotoisuus tunnustetaan ja tunnustetaan. Julkisten ja yksityisten toimijoiden kumppanuus sekä yrittäjyyskasvatuksen sisällyttäminen kiinteäksi osaksi varhaiskasvatusta luovat edellytyksiä entistä vaikuttavammalle varhaiskasvatukselle.

Jatkovalmistelussa kannattaa tehdä yhteistyötä yrittäjien kanssa, jotta uudistus toteutetaan mahdollisimman sujuvasti. Hallinnollisten esteiden purkaminen, yksityisten palveluntuottajien roolin vahvistaminen sekä yrittäjämäisen asenteen kylväminen jo varhain edistävät sekä varhaiskasvatuksen laatua että Suomen kilpailukykyä pitkällä aikavälillä. Yrittäjämysteisyys koituu viime kädessä lasten ja perheiden parhaaksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Mikko Kinnunen
Koulutuspolitiikan asiantuntija